

ALBIȚA

REVISTA ENCICLOPEDICA POPULARA

APARE ÎN FIECARE DUMINICĂ

Abonament, pe an: în țară	Lei	5
„ „ „ strălănatate „	„	8
Un număr		15 bani.

S U M A R :

G. Coșbuc, Ursul (Legendă). — *C. Nottara*, Flechtenmacher. — *N. Nicolaescu*, Școala și bibliotecile populare. — Cuvînt de îngropare pentru Stefan-Vodă. — *Traduc.*, Ce este alcoolismul. — *I. Moraru*, La deal ca la deal. — *A.*, Expoziția din 1900. — *Mih. Popescu*, Gluma Țiganului. — *Teodor Prîsceanu*, Din viața furnicilor. — *C. Ionescu și d-ra E. Constantinescu*, Norocul. — *Aster*, Bótele oilor. — *De la Corod*, Vaporul Principesa Maria. — *Magniet și Radianu*, Richita. — Sfaturi practice. — Adrese către redacție. — Informațiuni. — Deslegări. — Ghicitori. — Poșta redacției. — Poșta Administrației.

Ilustrațiuni: Flechtenmacher (portret). — Vaporul Principesa Maria.

U R S U L

— Legendă —

Dumnezeu cu sf. Petru umblău pe pămînt și se uitau la munți și la văi; și dacă nu erau munții potri-viți cu făptura, îi mai îndreptă pe coala și pe colea. Și pe care cobitoce îl întâlnea în cale îl întrebă dacă are să se plîngă de vr'un neajuns.

Și s'a'u întilnit și cu ursul. Și li-s'a plins ursul că lui i'a'u făcut nedreptate: l-a'u menit să trăiască prin păduri. dar n'a'u avut grijă să-i menescă și hrană de ajuns.

Iar Dumnezeu l-a povățuit să nu alerge numai după carne, ci să se mulțumescă și cu ce i dă pădurea, cu smeură și cu mură, cu afine și cu rădăcini de ierburii dulci, și cu mierea stupilor din scorburi. Ursul, prost și îndărătnic, nu s'a aflat mulțumit și a răspuns că acestea sînt bucate próste.

Atunci Dumnezeu l-a dus la o scorbură, unde s'adăpos-

tise un stup, și eră scorbura aceea plină de faguri. Și i-a ȃis Dumneȃeu să-și bage capul la miere și să vaȃă dacă e mȃncare próstă. Și n'a voit ursul. Atunci sf. Petru supérat l'a apucat de urechi și la tras spre miere. Ursul se tot trágea îndărăt, sf. Petru îl trágea tot înainte, și așá s'a făcut că i-aú rămas urechile ursului în mâinile lui Petru. In urmă l-a împins cum a putut spre scorbura.

Ursul, dȃnd de miere, mȃncă și mȃncă, mormăia de multumire. In urmă Dumneȃeu, după ce l-a cuminȃit pe urs, i-a poruncit să continescă și să plece la smeura, ca să-ı arate că și smeura e bună. Dar ursul se făcea că n'aude, și mormăia și mȃncă înainte. Și iarăși s'a supérat sf. Petru și l-a apucat pe urs de códă, să-l tragă de la miere. Și a tras cu virtute sf. Petru și a tot tras pȃnă ce a rupt códa ursului. Și tot n'a fugit ursul. Atunci Dumneȃeu a zȃmbit și a ȃis: «Lasă, sf. Petre că am eu ac de cojocul lui!» Și a făcut Dumneȃeu sem. cu mâna, și de-odată s'aú pornit albinele și s'aú îngrămădit pe capul ursului. Și atȃta l-aú înȃepat pȃnă ce ursul a apucat la fugă.

Și de atunci a rămas ursul fără urechi și fără códă, că Dumneȃeu n'a voit să i-le puie la loc și l-a pedepsit pentru îndărȃtnicia și lȃcomia lui. Ursului îi place de atunci miera, dar și stupul de albine îi pórtă Sȃmbetele și-l fugăresc cȃt e pȃdurea.

G. Coșbuc.

DE ȚINUT MINTE

Să nu ne grăbim a iubi și să iubim ómenii vrednici de a fi iubiți. Ómenii vrednici de a fi iubiți sȃnt aceia întru cari virtutea este cuvȃntul, care îi face vrednici de a fi iubiți.

DIN BATRȒNȒ

Nu este virtute mai potrivită naturii omului de cȃt facerea de bine.

FLECHTENMACHER

În săptămânile trecute a murit un bătrîn muzicant român, Flechtenmacher. Reproducem acî un pasagiù din discursul pe care l-a rostit la fmormîntare d. C. Nottara, cunoscutul artist al teatrului nostru național, pentru a se vedea meritele acestui bărbat.

e foarte tînăr, la Iași, unde s'a născut, Flechtenmacher a început să învețe muzica; pe lîngă talentul ce avea la vioră, mai erà și bun compositor, dar în țara noastră, pe acele vremuri, nu prea se găsea maieștri speciali pentru teoria muzicală, și ar fi stat mult în umbră, dacă prințul Vogoridi nu-l audia cîntînd cu viora. Îi plăcu așa de mult felul cum tînărul Flechtenmacher trăgea cu arcușul, în cât îl trimese la Viena cu spesele sale, dîndu-i o

Flechtenmacher.

bursă de 8 galbeni pe lună, ca să studieze viora și muzica.

În scurt timp se întorșe la Iași, căci geniul lui muzical foarte repede fuse îndestulat cu noile cunoștințe tehnice,

carî îl ajutară numai la combinația de sunete și de acorduri; de altmintrelea inspirația și talentul său de compozitor încă de la început dăduse dovezi de putere și de originalitate.

Cu melodii izolate nici un maestru n'a repurtat o deplină izbîndă, dar când a avut la îndemână vr'un libret sau vr'o piesă de teatru, pentru care să compuie muzica, potrivită cu situația sa cu colórea locală, apoi de îndată succesul a fost asigurat, — ceea ce se întîmplă și cu Flechtenmacher, căci, pe vremuri, piesele ce se reprezentau, așa numitele vodeviluri,—compuse de Alexandri și de Millo, erau tot d'auna însoțite de muzică.

Nici o piesă, nici o canțonetă mai de sémă, n'a trecut prin fața publicului de pe atunci, la care să nu fi colaborat și Flechtenmacher cu delicioșele lui compoziții musicale.

Artistul însă de la fire e înzestrat cu talent, cu fantasie, cu imaginație, și dar câte și trele aste însușiri îl îmboldesc către orizonturi mai largi, și-l hotărâsc, une-orî, să mîergă spre ținta ivită în închipuirea lui; de aceea nici Flechtenmacher n'a putut rezistă ăstui îndemn nepriceput, și plecă în Rusia să dea concerte cu violă, stîrnind ast-fel o admirație întregă din partea unui public ales și cunoscător, și devenind, cu ăst prilej, rivalul lui Giess, un renumit violonist de pe atunci.

Dar n'a rămas în străinătate, pentru că țara unde a deschis ochii și pe care a fermecat-o cu melodiile sale, îl atrăgea la dînsa, mai ales că virtutea lui artistică îi șoptise că numai țării lui să dea prinosul geniului său muzical; de aceea la întórcerea în Iași, când cu prilejul unui concert, cîntându-se și *Uvertura Națională*, o compoziție de Flechtenmacher, care și ađi se execută de orchestra teatrului Național, acésta fermecă atât de mult pe celebrul List, în cât feliicită călduros pe tînerul compozitor, prevestindu-i o carieră deplină și un viitor strălucit. Așa se și întîmplă, căci e nesfirșit șirul de compoziții musicale, pe carî geniul lui isteț le născoci, fie bucăți de concert, fie piese de teatru ca: *Baba hîrea*, *Urîta satului*, *Nunta țărănească*, *Baniș*, *gloria și amorul*, *Tuzul calicul*, *Scara mîșei*, *Rotarul*, și câte altele, carî i-au împletit nemuritórea cunună a gloriei.

Incercă să compuie chiar o operă și luă un subiect din istoria noastră națională. *Fata de la Cozia*, îi fuse titlul; dar nu a avut parte să o termine, și să o pótă vedea re-

presentată, căci traiul, cu toate neajunsurile lui, la vreme de maturitate îi puse neconținut plectică; totuși de câte-vă ori tot s'a cântat, pe ici, pe colo, la concerte, unele fragmente, cum de pildă aria :

Să tremure păgânul
Eă gata sint de luptă

întonată de o voce de bariton, a produs asupra publicului cel mai plăcut efect. Dar apoi *Hora Unirii*, compusă cu prilejul Unirii Principatelor care a rămas tradiție, așa că ați chiar, fără să se scie, adese-ori, că de dînsul e compusă, se cântă de toți, tot cu același ritm și viață par'că acum a fost născocită.

Pînă a nu fi împlinit Flechtenmacher cei 75 de ani și pe când se află încă în vigoare, pe la 1864, a stărui din răspuțeri să se întemeeze conservatorul de muzică. El a fost întîiul director și tot-odată și profesor de violină, pînă în aști din urmă ani, când n'a mai putut să se dea jos din pat și când, cu mîhnirea în suflet, a fost nevoit să-și asvirle arcușul, căci mîna lui șubredă nu-l mai putea sluji de cât să facă jalnice scrisori pe la prietenii, aducîndu-le aminte că e oropsit, și fără pic de sănătate. Munca lui a fost apretiată, cu drept cuvînt, atuncî când a fost *Șeful muziceii* în Teatrul Național, în primii ani ai societății dramatice. Par'că și acum îl ved cum sta de învăța pe coriști să cânte în *Dochia*, și nu se mulțumia să audă dîră întonînd, ci se siliă să-și facă să și interpreteze; și tot așa procedă cu corurile din *Mirabeau*, *Orfelinele* și altele, toate compuse de el. Și când la repetițiile ce se făceau pe scenă simția că cutare parte de muzică nu o să mîrgă la repetițiile cu orchestra, luă vióra și se aședă la pupitru, cu un tartan pe umeri, și întonă ariile de câte ori ar fi fost trebuință, pînă ce se învățau bine de tot; și toate observațiile ce făcea sau sfaturile ce dădea, le rostia cu un ton atît de blajin, în cât eră peste putință să nu se supuie chiar cel mai îndărătnic artist. Munca încordată la care a fost supus l-a făcut într'un rînd să se gîndescă la repaosul ce ar fi putut gustă pe timpul vacanței; cu puținii bani ce aveă cumpără la Câmpu-Lung o căsuță pe delul Mățău, unde își duse și tencurile de compoziții ca să le revadă și

să le puie în ordine pentru mai târziu, când le-ar fi dat la imprimat, dar piaza rea se ține de om: îl urmări și se puse pîdică la îndeplinirea dorinței. Un incendiu consumă casa și flacăările mistuiră tencurile de compoziții muzicale.

C. Nottara.

Școala și Bibliotecile populare.

Bibliotecile populare, pe cari dl Ministru al Instrucțiunii publice a hotărît să la înființeze pe lângă școalele rurale, au de scop să pună la îndemâna sătenilor, cărți din cari cei cunoscători să potă să-și întregescă ceea ce școala a început, pentru a puté ast fel să-și întîmpine mai bine nevoile vieții.

Cărțile cu cari vor fi înzestrate aceste biblioteci, vor căută să deschidă cititorilor ochii către lucruri necunoscute, să le desvêluie mijloce mai bune de muncă, să-î învețe a-și chivernisi mai bine trebile, a-și mări avutul și a-și îmbunătăți cu chipul acestă, traiul. Bibliotecile răspund la trebuința ce o simte ori-cine de a-și lumina neîntreput mintea, căci nimenea nu pôte să ăică «acum le știu pe tôte,» pentru că «omul cât trăiesce învață și tot móre neînvețat.» În timpul iernii, când munca încetéză și chiar vara, în ăilele de sâr-bătóre, pe cari țaranul nostru le pierde în nelucrare, citirea cărților folositoare e o îndeletnicire plăcută, care ne feresce de urit, ne scóte din linceđela spirituală și nu ne lasă să ne dedăm la vițu și la trîndăvie.

Dorința de a citi, se pôte ăice că există în ori-ce om. Ea își are isvorul în curiositate. Dar plăcerea de a citi cu gândul de a trage folóse pentru viață, ori cu gândul de a ne mulțumi o cerință sufletescă n'o pôte aveà de cât omul care a avut prilej să-și cultive acestă plăcere. Dragostea pentru citire se pôte căstiga numai prin repetarea désă și înelungată a acestei îndeletniciri, ca să se dedeà omul cu ea, pînă ce îi intră în obiceiurile sale, prefăcendu-se într-o deprindere, care rămâne pentru tótă viața, ca o trebuință tot atât

de simțită ca și hrana de tote zilele. Judecate din punctul acesta de vedere, bibliotecile populare nu vor pute să atragă de o cam-dată pe sătenī. Plăcerea de a citi le lipsesce acestora, pentru că n'a avut cine și când să le-o stîrnescă și să le-o desvolte.

Bibliotecile populare vor fi cercetate de acum încolo, începînd cu școlărima ce se găsește astădî pe băncile școlēi. Dispozițiunea de a citi se arată la copil din școlă. Dese orī sînt prinși elevi cu cărți străine de școlă și mai tot-d'auna rele, pe cari le citesc cu nesațiū pe acasă, orī pe furiș în clasă. Invățătorul trebuie să profite de acestă dispozițiune, căutând s'o cultive ca să rămână în copil după isprăvirea școlēi ca o cerință sufletescă. Prin ce mijlōce însă va pute face acēsta? Cărțile de școlă, ce se pun în mîna copiilor, de obiceiū sarbede și uscate, nu prea aū darul de a-i atrage, de a le nsuflă îndemn pentru citire. Fie din pricina chipului puțin atrăgător în care sînt scrise, fie, pōte, și din pricina năsuinței ce o are tot omul de a nu face cu voe bună ceea ce-l silesc alții să facă, copiii le privesc ca pe niște poveri, de cari ar vrea bucuros să se cotorosescă în orī-ce moment. Apoi și direcțiua ce o iaū astădî metodele de învățare, în care predomină mai mult învățămîntul oral, ce se sprijină din ce în ce mai puțin pe carte, are să se resimtă în paguba desvoltării gustului de citire, dacă nu va fi cumpēnit.

De aceea învățătorul trebuie să-și impună sarcina de a formă viitorī cititorī ai Bibliotecilor populare prin mijlōce deosebite de acelea ce-i le-a pus pînă acum la îndemână școlă. Biblioteca trebuie pusă la dispozițiua școlărimēi, care a trecut peste greutățile citirei mecanice. Dar, dacă sînt lăsați la chibzuința lor să-și bată capul cu înțelegerea celor citite, școlarii nu pot ajunge la mare ispravă. După cum la lucrările din clasă, ei simt nevoie de sprijinul și îndemnul învățătorului, tot ast-fel și aci, acesta nu pōte să le lipsescă. Invățătorul trebuie să-i călăuzescă, să-i îmbărbăteze la lucru, să le dea cărțile de citit și să-i cerceteze. Din când în când trebuie să facă un fel de examinare, saū mai bine ȃis o întreținere prietenescă între el și școlari asupra celor citite. Cu prilejul acesta, învățătorul se încredințēază de rezultatele dobîndite și îndreptēază înțelegerea ce s'aū strecurat greșit; școlarii își împărtășesc unii altora cele aflate în cărți, căștigă încredere în puterile lor și rîvnă la muncă. Dar ca în tōte, și aci e bună măsura, pentru ca școlarii să nu-și neglijeze lecțiunile.

Când e vorba de cărțile trebuitoare fie-cărei școlē, e lucru de nimic. E destul pentru fie-care clasă cāte 10 feluri de cărți în cāte

mai multe exemplare fie-care, ca să se p^otă încredința fie-cărui școlar câte unul pe timp de o lună. La capul lunii, după cercetarea celor citite, prin rotație se schimbă cărțile, așa că într'un an școlar fie-care elev să fi putut citi cele 10 feluri de cărți. În chipul acesta în cei 2—3 ani ai claselor din urmă, școlarul se pomenește cu o sumă bunicică de cunoștințe, agoniste prin muncuța lui, nesilit de nimeni. Dar câștigul cel mare, cu care s'alege din școlă, e formarea gustului de citit, care îl va îmboldi să se îndeletnicescă și după isprăvirea școlii. Se înțelege, că cele arătate aci e unul din modurile în care s'ar put^e organiza funcționarea Bibliotecilor școlare. Ținta de căpetenie însă e a însuși în școlar dragoste pentru citire, și a-l feri de cărți stricătore, pe cari le citesc adese-orî astăzi cu îngăduirea părinților.

Greutatea cea mare stă în alcătuirea cărților bune, pe cari nu le avem pînă acum, de cât în număr prea redus. Inzestrarea bibliotecilor cu ele e luc u mai ușor. Pînă la procurarea lor de către stat, începutul îl p^ote face orî ce învățator cu tragere de inimă. Nu-mi aduc aminte unde și când am citit despre un inimos dascăl german, mi-se pare, care, cumpărând de vre-o 6 lei câte-vă cărți, a făcut un început de bibliotecă școlară. Cărțile le-a împrumutat elevilor în schimbul unei plăți de 5 bani. Cu sumele adunate a luat alte cărți și așa biblioteca s'a mărit repejor.

Nicăieri mai bine ca aci nu se p^ote potrivi sentința «*volesce și veți putea.*» Dar greutatea e că nu prea avem ce cumpăra....

N. Nicolaescu.

UN PREMIU

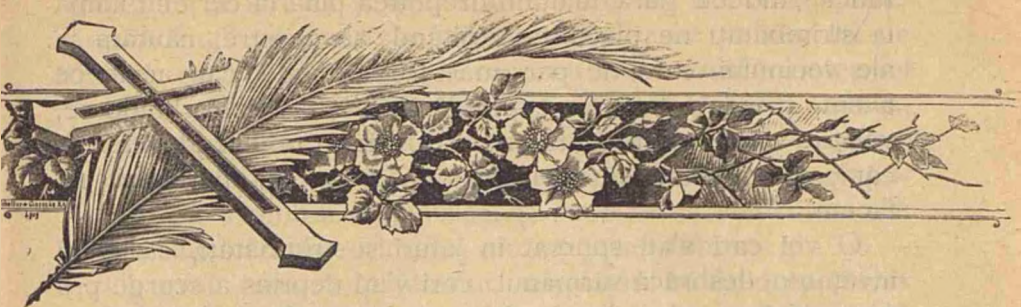

D-l Dr. Badea Cireșianu, profesor la facultatea de teologie, oferă un premiū de 25 lei pentru cea mai bună predică la Ziua Invierii. Predica să fie cât se p^ote de scurtă, fără citațiuni multe din sf. scriptură și întocmită într'o limbă populară, ca să p^otă fi înțelēsă de t^otă lumea.

Se dă un timp de 10 zile pînă la triniterea manuscrisului, adică pînă la 24 Martie c. Cu acest prilej mulțumim d-lui Cireșianu pentru frumoșa d-sale idee și pentru deobitul interes ce p^ortă revistei noastre.

CUVÎNT DE ÎNGROPARE

Vechiului Ștefan V. V. Domnul Moldovei

Ce s'a'ū numit Mare pentru marile vrednicii și vitejii ale sale (1).

Partea a doua.

ea mai d'intiū poruncă ce dă Dumneșeu, stăpînitorii pămîntului să păzescă, este dreptatea prin care tôte folosurile supușilor, ca printr'un foc petrecându-le, să le lămurescă. Și așa de ades le-o aduce aminte, cât de se vor abate de la ea, că se vor osîndi cunoscut le face. După cum și celor ce aū păzit o, prin multele fericiiri ce le-a dăruit, că nimic nu este mai plăcut înaintea lui de cât un stăpînitor drept, deschis în vedere a lăsat. Și acésta nu numai celor unși, nu numai celor mari și puternici, ci și celor proști și săraci învățatură a dat, în tôte lucrările nōstre dreptatea să căutăm, și după ea curgerea traifului nostru să îndreptăm; și numai singură acésta făcînd, putem și înaintea înfricoșatei a lui judecăți fără frică să mergem, și aici în odihnă să petrecem, de nu fericiți dar mulțumiți, de nu lăudați dar îndestulați, și de nu vom avé deplină norocire lumescă, încă ne vom mîngâia de fericiirea sufletescă Fiind încredințați de acea făgăduință dreptilor dată, că vor moșteni pămîntul, și seminția lor se va blagoslovi, în bucurie petrecem. Inșă cu tôte amenințările lui Dumneșeu asupra strîmbilor că-i va sfărma, cu tôte făgăduințele că pre cei drepti îi va ferici, nu știū cum a-

(1) Veși No. 18, 21 și 23.

tunci când cu gura înălțăm dreptatea pînă la cer, cu inima la strîmbătăți ne plecăm și uitînd ale noastre, căutăm la ale vecinului, care ne par mai frumoase de cât cele ce avem, și îndată lăcomia cuprîndîndu-ne, zavistia orbîndu ne, vălătuc către strîmbătate ne trag, uităm omenia, legea călcăm, pre Dumneđu nu-l socotim, și așa fiil periciunii ne facem.

O voi cari v'ați spurcat în jafuri și strîmbătăți, cari v'ați învățat a desbracă sârmanul, cari v'ați deprins a scurge pre nemernici, și sângele săracilor scurgeți! Spuneți-mi! Spuneți-mi! Ce așteptați? Ce nădăduiți? Aici sînteți îngreșoșarea firii, dincolo prada nemilostivilor demoni! Spuneți-mi, dîc, dinaintea celui înfricoșat judecător, carele pre cei drepti încoronéză, ce veți răspunde? Cîtă va fi rușinea vóstră, și din potrivă cîudă când veți vedeà pre cei drepti moșteni împărăției lui Dumneđu, și veți aduce aminte că acei, și pe pămînt lăudați și cinstiți au fost?

Căci așa este, auditorilor. Dreptii nu numai dincolo viață vecinică dobîndesc, ci și aici lăudați, și numele lor de cînstă pînă la cei mai de pe urmă buciumat este. Și ce ne trebuie nouă altă pildă, că osebit de dovada istoriei a trecutelor vécuri, destul este însuși acesta pre carele atăți îl plîngem; carele în cât a stăpînit pre norodul acesta, nu Domn volnic stăpînit cu putere, ca ce-î va fi voia, ce drept judecător, ca cea-ce se cuvîne să facă, s'a cunoscut. În dîilele lui strîmbătatea erà înădușită și legată; dreptatea săracului, cel bogat nu o puté înecà, cel puternic nu o putea călcà, cel de ném nu o puté ponegrî. Cumpëna prin care se cumpënià, erà la mijloc de față. Și ce mē zăbovesc eü dupà aceste mici? Insu-și și pînă astădi, țara acésta cu dreptele lui aședări se ține. Departe de la el erà tótă măgulirea; minciuni în curtea lui nu putea intrà; nepăstuitórele piri și clevetiri eraü isgonite. Acei ómeni fătarnici cari se lipesc pe lingă Domni, și printr'o rēutate ascunsă, voróvele lor cumpëbind, se arată ca nisce slugi drepte, iar în gîndul lor nu este alt, fără numai să înșele pe stăpîn, și pentru ca să pótă spori în meșteșugurile lor, prin cuvinte dulci și zugrăvite intră în inima Domnilor și gonesc pre cei bunî și drepti, și mai pe urmă robînd pre stăpîn, încep a lucrà la iviala răutăților lor, și nu numai că ei se îngrașă de jafuri și de bunurile celor bunî, și încă și numele

stăpînului îl strică; și acel stăpîn care ar fi bun din fire, avînd slugi ca acestea, tiran se socotesce; acest fel de ômeni, ȃic, lingă el nici trecere nu aveaŭ, nici înaintea lui se aflaŭ. Curtea lui deschisă. Sărmanul, asupritul și văduva, dreptatea lor, lui o arată! O vreme fericită! O stăpînire luminată! O țară norocită, unde dreptatea ta nu mai puțin de cît Domnul stăpînesce, și unde fie-carele, rîndul seŭ sciînd, din cărarea orînduită nu se pôte abate.

Cu greŭ este, o auđitorilor, stăpînitorii să fie drepti! Dar cu cît este mai greŭ, cu atîta este la ei mai de laudă dreptatea. Păgînii, pentru că Minos, împăratul Critului, se socotise că a fost drept judecător, ȃicea cum că Dumneđeii lor l-aŭ făcut judecător suletelor în ceia lume. Atăta de mare lucru le părŭ judecata dréptă la un împărat! Dar noi, pentru Ștefan ce vom ȃice, atunci cînd îl știm drept judecător, și dreptatea de Dumneđeŭ cel nemuritor laudată? Ore nu l-am socoti mai cu încredințare de cît aceea că este în sinurile lui Avraam? Cu adevărat, auđitorilor, nu trebuie altă faptă unui stăpînitor ca să intre în iad, de cît strîmbătatea. Pentru că ce sabie tilhărăscă atăta sînge pôte să verse, ce otravă atitea morți pôte să facă, de cît strîmbătatea la unul ce de nimeni nu se sfiesce, ce a tuturor friul în mîinele sale ține? Căci de pôte un judecător strîmb multe rēutăți a face, dar pentru un stăpînitor nedrept, ce socotiți? Aŭ nu pôte omorî, nu pôte jăfui, nu pôte asupra nu pôte necăji făr'de frică, și cu atât mai amar, cu cît nici a te jălui n'ai cui? Așa, auđitorilor! Un stăpînitor strîmb facă tôte faptele cele-l-alte a legii (măcar că în strîmbătate nimic nu este bun), umple lumea de milostenii, biserici zidescă cît de multe, acele nu numai că nu-î folosesc, ce încă întru pomenirea uriciunii rămîn, și pe tôte bunătățile lui, lacrămile și suspinurile celor asupriți le șterg, le înădușesc și la răsplătirea osîndirii fără întorcere îl duc; după cum și singură dreptatea pe tôte cele-l-alte păcate le șterge, și curat înaintea lui Dumneđeŭ îl pune.

O împărați! O crai! O domni! O stăpînitori noródelor! Țineți urechile vóstre deschise și scripturile ascultați cînd strigă: «Iubiți dreptatea, cei ce judecați pămîntul!» Auđiți, ȃic, și de o faceți, vă bucurați! Dar cutremurați-vă cînd nu o faceți, și să nu așteptați alt, fără numai cumpletele munci ale vecînicului iad!

Luafți pildă după acesta carele puternic ca și voi a fost, dar puterea lui n'a slujit spre alt, fără numai spre razimul dreptății; a fost fericit pentru ca pre cei buni, fericiți să-i facă! atâta a vrut să pôtă, și atâta a putut, ca pe mulți să mîngîie și să ajute!

Știți, auditorilor! că de multe ori, cei temători de Dumnezeu și buni sînt rușinoși și neîndrăzneți? Ei știu pe Domni să-i slujescă, dar să-i măgulască n'au deprins. Pentru acesta sînt depărtați, goniți și cu strîmbătate părăsiți! Căci cei răi, mincinoși și obraznici, cu unii ca aceștia, a căror viață este muștrarea năravurilor, la un loc nu pot trăi! Iar Ștefan pe aceștia nu i-a lăsat depărtați, ci a făcut dreptate darurilor lor, i-a scos de la întuneric, din ticăloșie i-a scuturat. și cu atâta domnia lui a fost mai fericită, cu cât pe cei buni pe lîngă sine, slugi, prietini, sfetnici îi avea. Departe de curtea lui tötă minciuna, zavistia legată, pisma ferecată, înșelăciunea isgonită, strîmbătatea de istov în pi-élă: dreptatea pe scaun împărăția, și nu ea lui, ci el ei supus și slujitor eră! De apucă armele, de la ea se sfătuiă; de judecă, pe dînsa ascultă; de cinstiă, ei urmă, și tôte ca o slugă, din porunca ei le făcea! Cei vechi, că dreptatea dintre ómeni a fugit băsnia; iar la noi că stăpîniă putem dovedî. O, viață fericită! Obiceiuri de aur! O, dulce stăpînire, întru care strămoșii noștri au petrecut! Óre-ți mai veni vre odată? Óre ne vom mai învrednici și noi a vè avea? Orî ați fost numai și ați trecut, lăsîndu-ne nouă numai o amară pomenire de voi? Atîta-i de dulce dreptatea la o stăpînire, și atîta-i strîmbătatea de amară, în cât noi după atîtea vécuri pe un Domn drept plîngem, atunci când pe cei strîmbi sau îi uităm, sau nu ne aducem aminte de ei, fără numai să i hulim.

Însă, auditorilor, ce le-am dis pîn'acum, întrebă vè ce sînt? Toți mi-ați răspunde: vitejii luminate, isbânde vestite, fapte laudate, biruințe slăvite a unui Domn săvirșit! Nicî eû nu dic altmîntre! Tôte faptele lui Ștefan, orî despre care parte se vor căută, sînt minunate; tôte darurile lui covirșitóre. Dar cu tôte acestea ce a rămas? Aû numai un nume deșert? Aû numai o gîndire de lucruri mari, dar care aû fost și s'aû trecut? Așă este că tôte lucrurile lumii sînt deșerte, o umbră, un vis, o apă care curge și nu se pôte opri, nicî a se întórce, și tôte putrejunei supuse. Unde-i

Ciru gróza lumii? Unde-î Alexandru, carele a răsturnat Persia? Unde-î Scipion, tunetul Rómului? (Róm=Roma) Unde-î Cesar fulgerul răsbóielor? Unde sînt puterile, avuþia, slava și fala lor? Ce s'aũ făcut? Aũ nu se par că aũ fost un vis și o nãlucire? Pin'aũ trãit acei vestiþi bãrbaþi, rãsuna lumea de rãsbóiele lor; aũ murit, s'aũ îngropat; abia numele lor le auðim.

O, mórte, mórte! cât ești de lacomã! Pe câþi nenumeraþi ai inghiþit, și inghiþi și tot nu te mai saturi. Și iarãși, o, mórte amarã! O, mórte gróznicã! O, mórte înfricoșatã, însã pentru cei necredincioși, că dupã acéstã viaþã nimic nu le rămãne. Iar noi, laudã lui Is. Chr., de tine nu ne temem, cã prin tine, nu ca ei, cãtre osîndã, ci ca drepti fii legii, dupã credinþã și dupã fapte, cãtre fericire mergem.

Așa dar, de rămìne pe Ștefan numai pentru faptele cele lumesci sã-l lãudãm, puþinã este lauda care curìnd trecënd în ìntunericul uitãrii se vindecã. Dar cu atita mãrirea lui mai vecìnicã este și mai luminatã, cu cât nu dintr'a lumii ci din plinirea poruncilor lui Chr., ìmpãratul vécurilor, a agonisit-o. Și tóte acele care pin'acum le-am vedut, fericite odrasle a acei rãdãcine sfìnte aũ fost, cãci legea—nu ca alþii pentru cã de la pãrinþi aũ apucat-o, ci ìncredinþat fiind de al ei folos—a ținut-o. Și acesta a rãmas, care v'am fãgãduit sã vë arãtãm!

(Va urma).

POVEÞE BĂTRÎNESCI

În facerea de bine trebuie sã avem în vedere óre-carì regule: sã nu vãtãmãm printr'o bunãtate reũ ìnþelãsã pe aceea cãrora vrem sã le facem bine; sã nu ne coviřim puterile nóstre; sã mësurãm facerea de bine dupã meritul persónei cãrora facem bine, cãci o faptã e pe atãt de generóasă pe cât e de dréptã.

O V O R B A

Fãrã prietenie nu este dulcétã în viaþã.

CE ESTE ALCOOLISMUL?

doctorii dau numele de *alcoholism* otrăvirii cu *alcool* și cu băuturi alcoolice.

Numim *otravă* ori-ce lucru care —o dată ce s'a introdus în corpul nostru — sub formă de băutură ori de mâncare, nasce turburări felurite, unele mai puțin primejdioase, altele mai mult, ba unele producând chiar mărtea.

Alcoolul este otravă?

Da, alcoolul este otravă. *El produce turburări grave în corpul nostru, lovesce și puterile trupesci și mintea noastră. El nu lasă pe om să meargă drept, ci îl face să șovăiască și să cadă. Din pricina alcoolului omul are tremurături. Alcoolul face pe om nebun și criminal, îl împinge să ucidă chiar pe ființele pe care le iubesc. Cine se otrăvesce cu alcool ajunge slab de minte, timpit, adevărat dobitoc, ori și mai rău de cât. dobitocele.* Ba este un lucru și mai grozav. *Dacă ar lovi otrava numai pe omul care bea, o dată ce ar muri el s'ar isprăvi. . . Alcoolul însă face ca copiii omului care bea să fie bolnavi, schiloși, să aibă bóla copiilor, ori să fie timpiti sau criminali.*

Înainte de a vorbi mai pe larg despre toate acestea, să vedem ce este *alcoolul* și cum se face?

Alcoolul, sau cum dicem mai de obicei *spirtul*, se găsește în toate băuturile *fermentate*, el este *esența* acelei băuturi.

Cea mai obicinuită din aceste băuturi fermentate este *vinul*.

Vinul se face din struguri, pe care îi călcăm și-i punem la tesc. Lichidul ce ese de aci se pune în vase, și acolo, de la sine, începe să fierbă. Fierberea acesta se dice în știință *fermentațiune* și toate băuturile care fierb se dic *băuturi fermentate*.

Fierberea acésta saũ fermentațiunea dă nascere la două substanțe:

1) una gazósa adică *cum este aerul*. Ea se chiamă pe limba sciinței *acid carbonic*. Acest acid carbonic se numesce așa pentru că are același efect ca și gazul ce ese din mangal, care ne póte omori, dacă ne închidem într'o odaie unde să nu intre aer. Prin urmare acidul carbonic este otrăvitor....

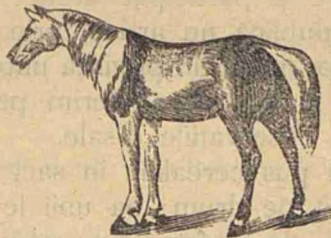
2) alta lichidă (curgătore) care este *alcoolul*, esența vinului.

Va să dică vinul este o substanță fermentată și alcoolică.

Tot așa este: țuica, licuorul, romul, coniacul, șampania, biterul, ș. a.

Să ținem dar minte aceste: băturile fermentate au alcool și alcoolul ne póte otrăvi.

Traduc.

La deal ca la deal.

In gémbaș sta într'o ȃi și ținea de căpăstru o glóbă de cal, scii, nici prea prea, nici tocmai tocmai.

Numai ce veni și un cumpărător, care, după ce îi dede câte-vă tirecole calului, ȃise către gémbaș.

— De vîndare ȃi-e astă mirțógă de cal, fârtate?

— De vîndare, rěspunse gémbașul cam supěrat. Și ce-mi faci calul mirțógă? Nu veđi că par'că e de trei ani? Ș-apoi fuge la vale de prinđi iepurele din fugă....

— Da la deal? întrebă cumpărătorul zîmbind.

— La deal, ca la deal, de! n'ai ce-ĩ face, cal e.

I. Moraru.

Teșila, Prahova.

EXPOZIȚIA DIN 1900

— Povețe către agricultori —

Guvernul nostru a hotărît ca România să participe la expozițiunea universală ce se va ține la Paris în anul 1900.

Desigur că țara noastră va trebui să aibă grijă de a prezenta lumii produsele ei de toate naturile. Intre altele, incontestabil că agricultura are un loc însemnat, căci acesta este industria noastră cea mai întinsă, cea mai importantă și, am pute dice, cea care ne hrănesce cu adevărat.

La expoziția din Paris din 1889, când am participat și noi, nu însă în mod oficial, expoziția noastră agricolă a făcut o impresie foarte bună tuturor vizitatorilor.

D. E. Grant, care a participat atunci la instalațiunea secțiunii românesce, publică un articol prin care atrage atențiunea agricultorilor noștri în privința unor greșeli comise atunci și de cari ar fi bine să ne ferim pe viitor. Insemnăm aci câte-vă din observațiile d-sale.

Unii agricultori au pus cerealele în saci de bumbac ordinar, cari s'au găurit pe drum; ba unii le-au pus chiar în saci de hârtie. Afară de acesta, nu erau destul de bine curățite grânele, ci puse așa cum au eșit din batoză.

Ar fi bine ca comisiunea ce se va numi pentru viitorea expoziție să aibă grijă a trimite agenți prin țară ca să învețe pe agricultori cum să facă lucrurile mai bine.

De o cam dată, iată câte-vă recomandațiuni interesante:

Dacă voim să trimitem grâu, orz, ověz, etc., smulgem vre-o 40 de rădăcini din fie-care specie, alegând pe cele cari represintă mai bine planta, cari au și spic frumos și paiul lung și gros. Se face din acestea un mânunchiu, care se lęgă în trei locuri cu paie: la gîtul rădăcinii; la mijlocul mânunchiului; la gîtul spicului. Trebuie băgat de sémă ca mânunchiul să nu se scuture ca să nu cadă bóbele.

Acéstă operațiune o facem înainte de a se fi copt bine bóbele.

Apoi, când vine timpul coptului, se iaă bôbe din cerealele de aceeași calitate ca cele legate în mănunchiū și se pun în borcane de sticlă bine spălate. Să băgăm de sēmă ca să nu se strecôre pietricele, orî fire de paiū, etc.

Pe acest borcan se lipesc o hârtie pe care se scrie ce fel de produs este, ce greutate are, precum și numele expozantului și localitatea.

Plantele cari procură material de țesut (plantele textile) — precum cînepă, inul — trebuiesc însoțite și de probe de diferitele operațiuni ce se fac pînă când ajungem să avem țesătura gata.

A.

GLUMA ȚIGANULUI

Dre legea mea, nenisorule, îi venise Țiganului poftă mare să mănânce o ciorbă de pește prospăt; dar scii, o ciorbă de pește prins chiar de mânișora lui și nici de cum d'a altuia.

Deci, nici una, nici două; hop-țoropoc de vale cu plasa, la balta de pescuit.

Și numa ce, luându-și căciula din cap și forțe smerit, mai nainte d'a începe pescuitul, începū a se ruga lui Dumnezeu, ȃicend:

— Dómne, Dómne! Tu, năla sfintu, din cer; hajută-mi să prind un pește de baboiū, care e mai bun de soiū și care face ciorba mai grasă și mai zemósă.

Hajută-mi! că dacă-mi vei hajutà, îți voiū da ție: un colac maaa.....re, mare! cât róta carului și o luminare cât proțapul căruței. Nunaî hajută-mi tu și... lasă!....

Nevasta, care venise și ea cu el, ca să-î ajute la pescuit, așindu-l rugându-se așa, unde mi ți-l iea la cértă.

— Hapăi, bine mă hafurisitule, luate-ar dracul să te iea și n'ași mai avé parte de tine! Ce? Haî nebunit!?

Scii bine:

N'avem chióră de lăscae

Să luăm halbu la copae

Sau la cochilași vr-o strae

Și,..... Și mai vrei să ieși colac și luminare lui Dumnezeu?
Spune-mi hafurisitule, pe ce haia hai să-i ieși? or vrei să dăm
de ocară!...

Țiganul:

— Da ca ține-ți gura fa, să vedem n'om înșelă pe Dumne-
delea?!...

Și, isprăvind cërta, se apucară de pescuit; dar... minune! Ce
să veți, nenisorul meu? Prinse, al naibilor Țigan, un baboiu de
pește așa de mare și frumos, pre cum îl dorise el.

Plin de bucurie își trimise în grabă nevasta acasă ca să cu-
légă zarzavat și să pule la foc óla de borș a mare, ca să fie to-
tul gata pînă ce vine și el; și începù a merge către țärm. Cum
însă, nu mai putea de dragul pescelui, îl scóse din traista în care
il pusese, ca să-l mai privescă și să se încredințeze mai bine de
rumuseșea și de mărimea lui. Culcându-l pe braț și mîngăindu-l
pe soldii lui de argint dișe suriđend pe sub mustață.

— Hm! Dómne!... Și tu deștept, dar eți și mai și!... Hașa e
că te-am păcălit?!

. — Eü o să mănânc diseră, bucuros, ăst pește frumos; dar tu,...
Ho să mai veți colac și luminare de la mine când ți-i vedeă
céfa!...

Și vru să puie peșcele înapoi, în traista din care îl luase; dar,...
nenorocire! Peșcele sbătându-se, căci eră încă viu, îi scăpă din
măini și... tuștj în apă!

Țiganul fórtc întristat:

— Da ho Dómne! Ce Dumnezeu ești și tu! Se vede că nu știi
de glumă nici cât dancüc hal meu hăl mititel; eü vrusei să
glumesc cu tine, și tu mî-ai luat *gluma la serios*...

Haveam de gând să-ți dau colacul și lumînarea, dar acum,
iaca așa! n'am să ți le mai dau nici eü.

Și plecă acasă fără pește.

Mih. Popescu.

DIN VECHIME

Aü întreat pe Alexandru cel mare unde-i eraü
comorile?—In prietenii mîei, a rëspuns el.

DIN VIAȚA FURNICILOR

Memoria furnicilor.

Ôte furnicile dintr'un furnicar se cunosc între dînsele chiar după câte-vă luni. S'aũ făcut diferite experiențe. S'aũ pus la un loc mai multe furnici cari fusese isolate 4 luni, ele s'aũ recunoscut îndată, începând a se neteđi cu antenele; din contră o furnică străină e gonită și chiar omorîtă.

Dacă mânjim o furnică cu vre-o colóre ôre-care, concetățenele ei la început cred că e vr'un inimic și se reped ca s'o distrugă, dar imediat o recunosc și încep a o curăți și a o mângâia cu antenele lor de nenorocirea întîmplată.

Furnicile mórte sînt scóse din furnicar, cadavrele nu rêmân în furnicar de cât în casul unei epidemii. Sînt un fel de parasiți cari le causéză o bôlă moplisitóre, un fel de ciumă saũ holeră, cari le stinge d'odată pe tóte. În vremile obicinuite însă furnicile aũ cimitire în regulă la ôre-care depărtare de locuințele lor. La unele specii de furnici sînt chiar morminte pentru cele mai de frunte și gropi comune pentru popor. Acest lucru a fost controlat și observat cu mare grijă.

Furnicile se pot înțelege fôrte bine între ele, de și noi n'aũdăm nici un sgomot. S'aũ făcut câte-vă experiențe în acéstă privință. S'a luat o muscă mórta și s'a înfipt într'un ac, la o distanță lingă moșoroiu. Dacă o furnică da peste ea se căsnia ca s'o ducă la furnicar, dacă nu puté se duceă înapoi și venea cu 10—12 consóțe și luat tóte vînatul ducendu-l la furnicar.

Dacă se apropie vr'o șopirlă saũ vr'o insectă mai mare de furnicar, se opune întiiu sentinela și dacă nu reușese se repede în furnicar și daũ alarma; în curând agitația devine generală și din tóte părțile es spre întîmpinarea inimicului.

Furnicile lucrează din instinct sau din inteligență?

Intr'o zi un silvicultor frances observă că nisce furnici se făcuse stăpîne pe un agud din grădina sa. Unele se suiau pe copac și căsniau foarte rău gândacii de mătase, în cât aceștia cădeau jos din arbore, aci erau luați de alte furnici și duși la mușuroi.

Ca să le împedice, acesta făcu un inel de clei, cu care încinse pomul pe la mijloc. In timp de 4 zile furnicile n'aũ mai putut să trecă acest inel de clei ca să se urce în pom.

A cincea zi apare un inginer dintre furnici și a nume: o furnică vine cu un bob de nisip și-l depune pe inel, vine și a 2-a, a 3-a, a 4-a, etc. Ast-fel într'o jumătate de ceas, furnicile făcură un pod pe care treceă câte 4 în rînd. Stăpînul grădinei vîdînd acēsta, nu le strică opera și le lăsă lor copacul.

Teodor Prisiceanu.

NOROCUL

Ntr'un stat ore-care locuia un om tare sārman, atāt de sārman, în cât nici o dată nu aveā ce-ī trebuia nici chiar pentru existența zilnică. Ast-fel când aveā pāine, n'aveā sare, când aveā sare, n'aveā carne, în fine sārăcie lucie erā în casa lui.

Intr'una din zile, cāștigānd vre-o cāți-vā gologani, se duce în piața spre a-și tîrgui ceva pentru hrană; el ca să mērgă acasă trebuia să trecă prin fața casei Pașii aceluī stat.

După cum vă spusēi pe când se întorcea acasă, de o dată se pomenesce cu slugile aceluī Pașă, că fără nici un cuvînt, il iaū la bătaie, luāndu-ī carnea și pāinea. El întrebānd: pentru ce iea el bătaia acēsta? I se rāspunde că așa a poruncit Pașa. Bietul om, fără a mai dice vre-un cuvînt, se duce acasă, cāutānd ceva de māncare.

In urmă se duce la Pașa spre a i-se jelu. Pașa însă îi

răspunde că el a dat poruncă slugilor, auzind că este un șarlatan. Am uitat a vă spune că acest om fiind lipsit de cele-lalte, îl înzestrăse Dumnezeu cu minte istetă așa că eră bun de ori-ce trebă. De aceia Pașa îi dăce :

— Vrei să ieși tu ceva parale ? Du-te în orașul cutare. Acolo, vei găsi o casă mare, unde lucrează norócele tuturor ómenilor din lume. Mergi, după cum îți spun eu și întrebă de norocul Sultanului cutare. Iti va ieși norocul mieu, să-i spuie că am ȓis eu, ca să înceteze cu lucrul, de óre-ce am strins destulă avere, și nu mai am ce face cu ea. Dar de vrea, să lucreze pentru altul.

— Și iată, pentru acéstă ostenelă îți dau 30.000 lire turcesci.

Omul nostru, mulțumesc și plécă. Se duce departe, departe, după cum îi spusese Pașa. Dând de nisce case fórte mari, se opresce și bate în pórtă. Portarul apare întrebându-l: Ce poftesci ?

— Vreau să vorbesc norocului lui cutare.

Portarul numai de cât îl chiamă.

Apare o femeie cu haínele murdare de făină, cu mâne-cile sumese, frámintând la o cocă pentru pâine.

— Domnia-ta ești norocul Pașii cutare ?

— Da, îi răspunde.

— Ascultă dar, de ești d-ta. M'a trimes să-ți spun să nu mai muncesci pentru domnia-lui, căci a strins destulă avere și nu mai are ce face cu ea.

Norocul supérat că la întrerupt din lucru, îi dăse: mergi și-í spune că așa imi este dat să muncesc ȓilnic,—și-í trín-tesce pórtă în nas.

El plecă. Pe la jumátatea drumului îi vine în minte că bine ar fi fost de ar fi întrebat și despre norocul lui, căci dacă un Pașă ca acela a avut asemenea noroc, al lui, că e sérac lipit, cum trebuie să fie ! Decí curios se întórece din drum.

Portarul il vede. Il întreabă: Acum ce mai vrei ?

— Uite, vreau să-mi ved norocul mieu. Te rog fii bun și vestesce-l.

Nu trecu mult și apărú în fața lui o femeie îmbrăcată cu lucruri scumpe, cântând dintr'ó harpă.

— Ce vrei d-ta ?

— Vreau să sciú dacă tu ești norocul meu ?

— Da, i s'a răspuns.

El îi spuse pe scurt starea mizerabilă în care trăiesce de când s'a născut, și o rógă să muncescă și pentru el spre a-și câștiga cele necesare.

Ea îi răspunde: Nu pot munci mai mult, căci asta imi este dat să fac zilnic în lume. Ađi, cântând, mi s'a rupt o córdă, la care am muncit 3 césuri și atunci tu ai câștigat 30.000 lire, ast-fel că numai cu ele vei rămânea-tótă viața ta.

Iată dar de unde se ăice că omul care muncesce și norocul îi muncesce, ca aceluî Pașă; iar omuluî leneș și norocul îi șade.

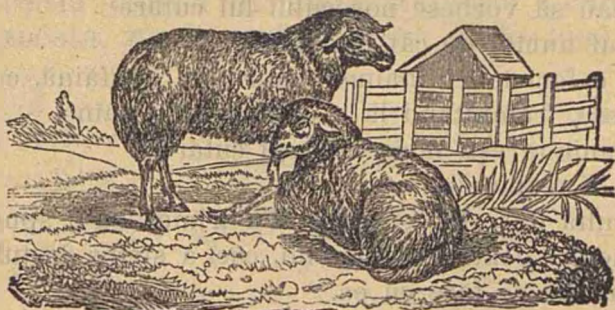
După cum e și ăicetórea: *Șeđi, că norocul îți cântă.*

Munciți cu toții ca și norocul să vė muncescă.

Culésă din gura poporuluî de

Costică Ionescu

și d-ra Elisa Constantinescu.

BÓLELE OILOR

Bóla de picióre

Bóla de picióre a oilor apare, ca și a vacilor, însoțită de bóla de gură; mult mai dese-ori însă ea se arată singură ca o formă ușórá. De multe ori, mai ales când nu e îngrijită, bóla care la început era ușórá, devine gravă. Și acéstă bóla se întinde prin molipsire de la animal la animal. Intre copite apar mici bășicuțe și pustule, care lasă să curgă dintr'insele un lichid, ce prin tária sa produce răni, se opresce între päreții cornoși ai copitelor și produce putrezirea părților moi din împrejurimi, putend

provoca chiar căderea copitelor (descălțarea). Ca pază contra acestei bóle e de considerat izolarea imediată a animalelor bolnave de cele sănătoșe, pășiune uscată și paiu curat și uscat. Copitele cele bolnave trebuiesc curățite neîncetat de murdărie și de puroiul lipit, să se facă loc de scurgere pentru puroi și să se înlesnescă vindecarea prin spălarea cu substanțe antiseptice, precum e soluțiunea de creolină și presărarea cu pulbere sicative, precum e praful de iodoform etc. Și această bôlă trebuie anunțată poliției sanitare.

Dalacul

Dalacul oiei numit și *Cărbunele*, e o bôlă acută, infecțioasă, care e localisată mai adese-orî în anumite regiuni și și care se manifestă prin lipsa de poftă de mîncare, disparițiunea laptelui, neliniște, tremurături, mers nesigur, inegalitatea de temperatură a corpului, colórea roșie închisă a mucóselor vizibile, respirare accelerată și grea și câte o dată diareie cu sînge. La oi se mai observă și urina amestecată cu sînge. De multe orî se forméză umflături lățite pe piele și pe mucóse, cari câte odată se micșoréză sau cu înrăutățirea stărei generale dispar de-odată. Bôla duréză de la câte-va césuri până la câte-va zile și se termină de cele mai multe orî prin mórte. La autopsia animalelor ce aũ murit de această bôlă se observă: putrefacțiunea repede a cadavrului, scurgere de sînge din tóte cavitățile corpului, sîngele e roșiu-negru, mărirea și înmuierea splinei. Bôla acesta póte atinge și alte animale ierbivore, trece și asupra carnivorelor și se póte transmite și omului, de aceia trebuie o deosebită băgare de sémă la atingerea unui animal bolnav de dalac. Căutarea în cele mai multe casuri nici nu se face. Se cere o schimbare imediată a lucrurilor de hrană sau a pășunelor, căci cele mai multe orî de la dinșele s'a molipsit animalul. De altînterî măsurile sanitare sînt în asemenea casuri fôrte severe și poliția sanitară trebuie înștiințată imediat ce s'a ivit bôla.

Căpiarea

Altă bôlă care, fără a fi contagioasă în strictul înțeles al cuvîntului, derivă din cauze analóge, este căpiarea. Iată cum ia nascere această bôlă: în mațele cănelui există câte

o dată nisce viermi panglicați (panglici), numiți în știință *Taenia coenurus*, ale căror oue sînt înghițite de oi, odată cu pășunile, peste care se pusese cănele bolnav. Aceste oue, a căror cōjă se topește în suc stomacului, desvoltîndu-se, dau naștere la nisce embriōne, care găurind pereții stomacului ajung pînă la creier, unde se desvoltă mai departe. Acastă desvoltare a lor constă în facerea unei bășici, care se umple cu liquid, și în acest liquid se găsește embrionul. Acastă bășică apasă de cele mai multe ori asupra unei singure părți a creierului și provocă mișcări de învîrtire în spre partea sănătōsă.

Desvoltarea ouelor unui insect numit *oestrus ovis* (musca oiei), care ouă intră în nas în timpul pășunării și pătrund încetul cu încetul pînă la creier, produce turburări asemănătoare. Animalele mai slabe pot muri de acastă din urmă bōlă. Cele mai puternice ajung să le asvirle afară cu timpul prin strănutări puternice. Contra adevăratei căpielii (acea provenită din desvoltarea embriōnelor de *Taenia coenurus*) nu se pōte face mai nimic. Operațiunea, care constă în a deschide cutia craniană și a scōte bășica cu liquid, aduce une-ori rezultate bune și pōte fi în ori-ce cas încercată înainte de a duce animalul la tăiere. Totuși cel mai bun lucru de făcut este a duce imediat la tăiere oile căpiate. Ca pază contra acestor două bōle se pōte recomanda evitarea pășunelor care sînt înconjurate des de musca oiei și să se dea hrană bună mîeilor, căci s'a dovedit că la animalele mai în vîrstă, la care pereții stomacului sînt destul de puternici, numai rare-ori reușese embrionul de *Taenia coenurus*, să străpungă acești pereți.

Căinii ciobănesci să nu fie hrăniți nici o dată cu carne crudă, pentru ca să nu se desvolte în mațele lor panglici.

Aster.

VORBE DIN VECHIME

Prietenii sînt comorile împăraților.

VAPORUL „PRINCIPESA MARIA“

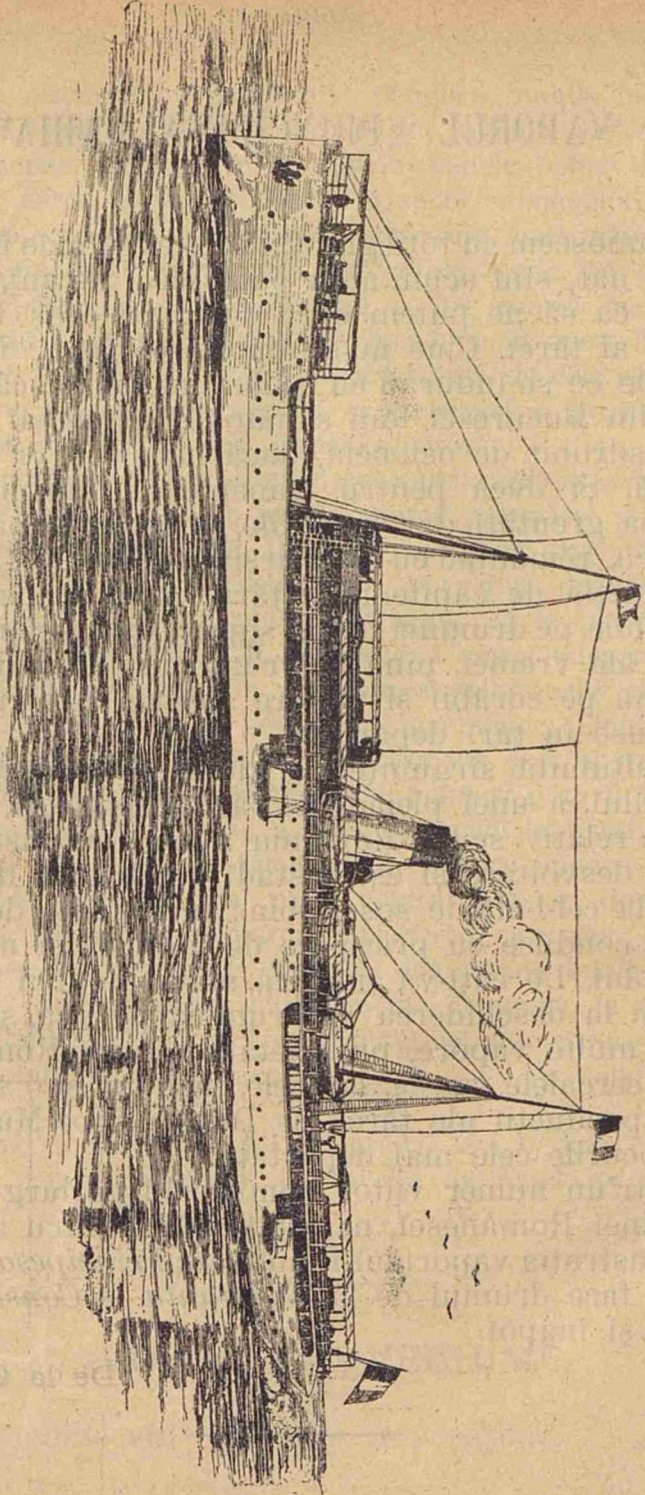
Cunoscem cu toții greutatea ce aveam de întâmpinat, sînt acum abia patru-deci de ani, pentru ca să ne putem duce de la un oraș la altul al țării. Cine nu-și amintese încă, de suferințele ce se îndurau cu renumitele poște, când plecai din Bucuresci bun sănătos și ajungeai la Ploesci sdrobot de ostenelă, dacă nu și cu vr'o costă ruptă. Și dacă pentru transportul omenilor, eră atâtea greutăți, dar bogățiile ce ascunde pămîntul nostru, rămînau cu desăvîrșire necăutate. Grânele, producția de căpitanie a țării, erau transportate cu lunile, pe drumuri rele, și supuse diverselor schimbări ale vremei, pînă la vr'un port de unde se încărcău pe corăbii și vapore streine, pentru ca să fie duse în țări depărtate.

Mulțumită sîrguinței, și dorului de propășirea nămului, a unei pleiade de bărbați patrioți, într'un timp relativ scurt, Romania a mers cu pași repezi spre dezvoltare și este astăzi străbătută de la un cap la cel-l-alt de sosele bine întreținute, de căi ferate, conduse cu pricepere de ingineri și mecanici Români. De câți-vă ani încă, statul Român s'a gândit și la deschiderea de drumuri pe apă, și astăzi mai multe vapore, proprietate a țării Românesce, duc cerealele, sarea, lemnele, cărbunii și o sumă de alte producții ale țării, pe Dunăre și pe Mări, pînă în locurile cele mai depărtate.

Intr'un număr viitor vom vorbi pe larg asupra marinei Românesce, ne mulțumim pentru astăzi a da ilustrația vaporului Românesc *Principesa Maria*, care face drumul de la *Constanța* la *Constantinopol* și înapoi.

De la Corod.

Vaporul „Prinipesa Maria“

Cheltuielile și veniturile unei richitării.

Cheltuielile de creațiune pentru o richitărie ajung la o cifră destul de ridicată cu costul butașilor, cari reprezintă un sfert sau chiar jumătate din sheltuiala totală. In adevăr, dacă plantăm pe hectar 200.000 richite a 2 lei % de butași, avem o cheltuială de 400 lei. Avem pe urmă cheltuielile de instalare, îngrijirile, etc. In Belgia se socotese 800 lei pe hectar pentru a creia o richitărie.

Cu cât mlaja de un an este mai lungă, fără noduri, subțire, cu atât are valoare comercială mai mare. Calitățile richitei depind și de rezistența sa la torsiune (sucire), de țesătura sa fină și strînsă, de puțina sa măduvă și de înlesnirea de a primi lustru, dacă este destinată bronzării.

In Olanda producerea mijlocie a unui hectar de richită este de 280 snopi de un metru împrejur, avînd o valoare de 650 pînă la 700 lei.

Este greu să determinăm cu precisiune produsul unei richitării exprimat în snopi, pentru că grosimea lor variază după regiuni. In adevăr, pe când în Franția legătura snopilor de richită se face cu mîna, în Belgia și în Olanda legatul snopilor se strînge printr'o bucată de lemn, după cum se usiteză în păduri; prin urmare înțelegem că sub același volum, acest mod de a face snopii de richită fiind mai energic avem mai multă mlajă într'un snop de aceeași grosime.

Dăm câte-vă cifre din comptabilitatea d-lui Romerée, proprietarul Romenului, Teroz-Beuzet. Este vorba de o plantațiune de richită galbenă, stabilită în 1881, într'un teren de 1 hectar 2.000 m. p., care mai nainte se arendă ca pășune cu preț de 150 lei pe an.

a) Cheltuieli.

	1881	1882	1883	1884	1885	1886	1887	1888
Pregătirea pămîntului lei.	480	—	—	—	—	—	—	—
Costul butașilor 200 000 a 2 lei %	400	—	—	—	—	—	—	—
Plantațiunea	125	—	—	—	—	—	—	—
Prașilele	120	—	—	—	—	—	—	—
Grapă ușoră	100	—	—	—	—	—	—	—
Curățitul șanțurilor de seurgere, etc.	—	200	20	20	—	25	—	30
Total	1.225	200	20	20	—	25	—	30

b) Produsul realizat din vîndarea richitei.

Venituri realizate din vîndarea richitelor, tăiatul privind pe cumpărător lei	69	201,25	575	925,75	1.725	1.035	920	977,50
---	----	--------	-----	--------	-------	-------	-----	--------

Examinând cifrele, rămânem convingși că producerea unei richitării este foarte variabilă dintr'un an în altul. Contele Romerée în 8 ani a cheltuit cu richitările sa 1520 lei și a încasat, în acest interval de timp, lei 6.428 bani 50. Beneficiul este destul de mare. Dacă locul în cestiune îl utilizează ca în trecut pentru pășune, ar fi avut un venit numai de 1.200 lei în 8 ani, a 150 lei pe an.

După Heuzé richita cenușie produce pe hectar pînă la 900 snopi de 1^m,15 împrejur, cari se vînd după lungimea și finețea richitei, de la 75 bani pînă la 1 leu și 25 bani snopul. Costul richitei descojite variază de la 2 la 4 lei snopul, după calitatea și albăța sa.

Richita se vinde și cu greutatea: calitatea 1-a 60 lei suta de chilograme, a 2-a 50 lei și a 3-a 35 lei %.

Magniet și Radianu.

SFATURI PRACTICE

Pentru a stîrpi gândacii negri și roșii cunoscuți sub numele de swabi, gorgoi, libărei etc.

I. Să ia praf de *gips* și să amestecă bine cu praf de zahăr, apoi să presară prin crăpăturile pereților pe unde stați gândacii.

Sau:

II. Să ia de la drogherie *pămînt arsenios* (gutembergerherde) se întinde pe un carton, să udă cu *bere*, și să pună în mijlocul odăii unde sînt gândacii.

Sau:

III. Cel mai bun mijloc însă, este *piatră vinată* topită în apă, care să tîrnă din 2 în 2 seri prin toate crăpăturile, să se cutură bine în fie-care și prin casă și într-o săptămîină numai veți găsi gândacii. Piatra vinată fiind însă otrăvitoare, trebuie să se umble cu mare băgare de seamă.

În afară de aceste mijloce, să găsească la toate spițările niște cutii, cari cost între 65—80 bani, cu un praf numit *praf de insecte Reis*.

Acest praf este bun și contra puricilor, a moliilor, ploșnițelor, etc., și pe fie-care cutie, este scris în romînesc, chipul cum să întrebuințeze.

*

Mijlocul de a opri umezeala să pătrundă în pereți.

Monitorul d-r *Quesneville* din Paris, dă următoarea rețetă contra umezelei pereților:

Să ia de la luminărar, *stearină* (spermanțetă) și *potasă caustică* (1), se pun la un loc în părți egale cu apă, într'un ciau să fiarbă, când dă în clocot, să adaugă nițel *acid acetic*, nițel

(1). Un praf alb, care să întrebuințeze la facerea luminărilor.

acid salicilic, și nițel *acid fenic* (1). Acest amestec să ține pe foc pină să face ca un fel de pomadă subțire.

Să alege o ți frumósă, și cu el încă cald să spoiesce fața din năuntru a pereților. După ce se usucă bine, să ia altă amestecătură făcută din *clorură de calciú*, *acid salicilic* și *acid fenic* topite în apă și să spoiesc din nou. Odată uscați păreții, poți turna pe ei apă cu găléta, fără să rămíe nici pic de udélá.

Acest mijloc mai are și bunul că microbii diverselor bóle, numai pot trăi pe pereți și ca aspect nu numai că nu devin uríți, dar chiar par a fi dați cu uleiú. Incercați, iubiți cititori, și nu vė veți cãl.

ADRESE CĂTRE REDACȚIE

Vė felicit pentru alegerea și tratarea subiectelor plăcute și pline de învėtáminte. Adevėrat că «Albina» este unica revistă corespundėnd cerințelor populațiunii, pină acum.

Iacob Părvulescu

Invėtător, Gorj.

Ca un abonat al revistei, care pórtá numele acelei ființe sburátore din flóre în flóre, recunoscėtor mē simt persónelor de sciință, cari s'au gândit la masa poporului nostru. Să le fie numele slávít; iar operei, lungá prosperitate să dea Bunul Dumneđeú!

Sache Nicolescu

Comuna Butoiú, Dámbovița.

*

Trăiască «Albina» románescá! Să ajungá un puternic roiú! Onóre prisăcarilor cari cu atáta dibácie știú să o îngrijescá.

N. Gádeiu

Invėtător, Tutova.

INFORMAȚIUNI

Nicolae Cavaler de Ursuchi, un bun román și mare filantrop din Bucovina, a încetat din viață.

El a lásat averea sa de 200.000 de lei, internatului román de băieți din Cernáuți.

*

O dată cu Bucovina și Basarabia a fost lovitá de mare jale prin pierderea lui Constantin Stamati-Úiurea, mare proprietar și scriitor distins. Vom face o dare de sémá despre activitatea acestui meritos bárbat.

Casa șcólelor a fost autorisatá a primi moștenirea de 20.000, lásatá de rėposatul Lazár Niculescu-Voitíneanu pentru cládirea unui local de șcólá în comuna Voitín, Rimnicul-Sárat.

(1). Tóte să găsesc eftin la orí-ce spițarie.

D-l ministru al cultelor și instrucțiunii publice, a prezentat Camerii un proiect de lege prin care cere un credit de aproape 11 milioane lei pentru construcțiuni școlare și anume: pentru învățământul secundar, special și superior.

Intr'unul din numerele viitoare vom arăta locul și numele școlilor unde se vor face aceste construcțiuni.

*

Primum din multe părți ale țării serisorii, prin care suntem întrebați: ce se face cu noul tablou de parohii aprobat de sf. Sinod?

Răspundem că acest tablou nu s'a prezentat încă ca un proiect de lege corpurilor legiuitoare și nici nu e probabil că se va prezenta în sesiunea acăsta.

Deslegări.

Am mai primit deslegări la ghicitorile și întrebările din No. 20 dar sosindu-ne prea târziu, deslegătorii nu au putut concura la premiu. Iată numele acestor deslegători:

I. Ivanciu, Constanța; C. N. Ionescu, Valea Caselor; Tudor I. Tintorescu, elev, T.-Severin; Fredy și Guilon B., Loco; Alexandru Băcăcilă, Loco; Preot. C. Negru, Ión Negrescu și Profira Negrescu, Tecuci; E. Petrescu, inst. Craiova.

Intrebări, ghicitori și probleme.

I. Intrebare literară propusă de St. Vechiu :

Din ce poezie este următoarea strofă :

Metalica, vibrînda a clopotelor jale
Voiesce în cadență și sună întristat,
Căci ah! geniul mare al deșteptării sale
Păși, se duse acuma pe a nemuririi cale
Și'n urmă-i ne a lăsat.

II. Aritmograf de I. Negoescu :

1. 2. 3. 4. 3. 4.	O localitate în Asia.
3. 5. 6. 7. 8. 9. 5. 3.	Necesar ori-cărei țări.
6. 10. 6.	Uu lichid.
10. 8. 5. 3. 4. 8. 10.	Strimțore în Europa.
11. 3. 12. 5. 3. 13. 10. 5	Peninsula în America.

Inițialele citite de sus în jos dau numele unui înțelept și viteț rege
finalele de jos în sus dau numele unui oraș din țara lui.

III. Șaradă de M. Mihăilescu :

Șarada acî propusă
Din două părți e compusă :
Prima, îl face ori-cine
Când se duce saŭ când vine ;

A doua parte arată
 Un animal prea iubit
 Necesară și în armată...
 Totul e fizic vestit,
Matematic... I-ați ghicit? .

IV. Cuvînt în cruce de Eliștra :

. . . . . O pasăre care nu cântă tot anul.

Oraș în țara
 noastră, cam
 la mijloc.

V. Problema de G. Negruzi.

Maria și Ileana, două femei dintr'un sat, au mers la țîrg ducînd fiecare din ele cîte 30 ouă de vîndare.

Dar Maria avînd oule mai prospete și mai frumoșe voia să le vîndă cîte două de un ban (gologan), pe cînd Ileana gîndia să le vînd pe ale sale cîte trei de un gologan.

După această socotelă a lor Maria trebuia să capete $30 : 2 = 15$ gologani, și Ileana $30 : 3 = 10$ gologani; adică amîndouă femeile trebuiau să iea din vîndarea ouelor 25 de gologani.

Însă Ileana mai avînd și alte treburi prin țîrg, lasă ouăle la Maria să-î le vîndă și pe ale ei, dar cu vorbă să le dea trei la un gologan cum și făcuse socotela de acasă.

Maria primesce rugămîntea și rămînd singură în piață își face socotelă că, dacă ia pe trei ouă de o parte un gologan și apoi pe două ouă din altă parte iarăși un gologan, asta face doi gologani pe cinci ouă. Și amestecînd ouăle le vinde luînd *de atite ori cîte doi gologani*, de cîte ori a putut da cîte cinci din cele 60 de ouă, adică $60 : 5 = 12$ ori cîte 2 gologani, sau $12 \times 2 = 24$ gologani.

Cînd se întorce Ileana iar la piață găsește ouăle vîndute, dar începe ciartă cu maria de la parale, pentru-că acesta, trîgîndu-și partea ei de 15 gologani, da Ileanei numai 9 gologani în loc de 10 cît i-se cuvenea.

Unde este greșala socotelei ce și-a făcut Maria, de a pierdut un gologan prin vîndarea ouălor?

Răspunsurile la aceste întrebări se vor publica în No. 28; se primesc pînă la 1 Aprilie.

Personele cari vor deslegă 4 întrebări, vor concura prin tragere la sorți la un frumos premiu.

POȘTA REDACȚIEI

Sp. Popescu, Vaslui. — Vă înapoiem prin poștă manuscrisul. pôte va sluji la ceva.—Mulțumim de făgăduială și așteptăm.

Elena Petrescu, Brăila. — Răspunsurile d-văstre la întrebările din No. 12—13 erau în genere bune; dar au sosit prea târziu și nu le-am putut pune la rind.

Gh. Tomaide, Brăila.— Vă vom răspunde detaliat.

Al. Diaconescu, Colțesci. — Le primim cu bucurie și vom alege dintr'insele. Dacă unele vor fi interesante, dar nepotrivite cu revista noastră, vom îngrijii să le publicăm aiurea.

M. Gr. Postușnic.—Aveți în parte dreptate. Vom reveni asupra cestiunii.

Pr. A. Mărgăritescu, Olt.— Ne vom interesa și vom răspunde.

Ionescu Candid.— Vom expediă îndată.

I. Săndulescu.— Aveți dreptate în privința valorii acestei cărți. De altfel, intră chiar în programul nostru să publicăm asemenea scrieri.

A. Popescu de la Drajna. — Indată ce comitetul le va cercetă, veți vedea la Poșta Redacției lista articolelor admise și neadmise. Nu trebuie să se creadă că articolele respinse de noi nu sînt bune; noi le respingem dacă *nu convin fîței noastre*; nu ne preocupăm de valoarea lor literară. Nu trebuie de asemenea să vă impacientați, căci comitetul își dă silințe ca să citească toate manuscrisele, dar primim așa de multe în căt ne lipsese literalmente timpul de a răspunde *curînd* la toate cererile.

Poșta Administrației.

Mai mulți corespondenți de diare din țară ne-au cerut revista spre vinzare; nu putem de căt pe bani gata, cu prețul de 10 bani exemplarul, și fără să primim retururi.

D-nii cărora li s'au trimis dejă, sînt rugați a ne înainta costul, altfel vom încetă trimiterea. Nu credităm de căt pentru un singur număr; nu ne vine costul, nu mai expediem pe al doilea.

*

D-lor Pană Pencovič, I. Procopie Dumitrescu, N. Quintescu din Bucuresei, G. M. Scutaru, inginer-inspector, Buzeu. — Mulțumim călduros pentru abonamentele ce ați bine-voit a face și plăti pentru primăriile, școlile și locuitorii de pe proprietățile D-v.

*

Abonaților ce ne-au cerut Problemele psihologice de d-l C. Rădulescu-Motru.— Trimeteți costul și vă vom trimite imediat.

*

D-lui Grigoraș Gheorghe, com. Muscel, cătunul Fundătura (Tutova).

Nu vă putem trimite revista de căt de la No. 1 și numai după ce ne veți trimite 5 lei costul abonamentului.